

znaczyła, że odpowiedzialność rodziców przejawia się m.in. w zainteresowaniu przebiegiem ciąży, nawiązaniu relacji z dzieckiem prenatalnym, stylem życia kobiety oczekującej urodzenia dziecka.

Po krótkiej przerwie zaprezentowano pięć referatów. Mgr Maria Wojaczek – doktorantka Akademii Medycznej we Wrocławiu, analizowała zagadnienie kształtowania więzi matki z dzieckiem w okresie prenatalnym i związanych z nią doświadczeń porodowych. Podkreśliła wieloaspektowość tworzenia się więzi z dzieckiem w okresie prenatalnym. Zaznaczyła, że posiadana przez matkę wiedza o zmianach zachodzących w sferze biologicznej, psychicznej i społecznej, niewątpliwie wpływa na bardziej świadome oczekiwanie na narodziny dziecka.

Kolejne wystąpienia doktorantek, mgr Agnieszki Suchenek z KUL-u oraz mgr Urszuli Tataj-Puzyny z UKSW, odnosiły się do psychoduchowych aspektów prokreacji. Pierwsza prelegentka ukazała psychoduchowe aspekty więzi rodziców z dzieckiem w okresie okołoporodowym, a druga nawiązała do porodu jako złożonego doświadczenia psychoduchowego kobiety.

Dr Monika Parchomiuk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przedstawiła badania dotyczące prokreacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście normatywno-wartościującym i praktycznym.

Referat pt. „Niepomyślna diagnoza prenatalna wyzwaniem w pracy psychologa” zaprezentowała dr hab. Dorota Kornas-Biela, prof. KUL – kierownik Katedry Pedagogiki Rodziny KUL. W pierwszej części wystąpienia przedstawiła zagadnienia dotyczące diagnostyki prenatalnej. Natomiast w drugiej skupiła się na pomocy psychologa, prenatalnej opiece paliatywnej oraz formach pomocy rodzinom po decyzji o urodzeniu chorego dziecka.

Konferencję „Psychologiczne aspekty prokreacji” zakończyło podsumowanie dokonane przez prof. nadzw. dr hab. Dorotę Kornas-Bielę.

ANNA SZALAST

Katedra Pedagogiki Rodziny KUL

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
„KĄDZIEL – KOŁYSKA – LUTNIA – ŁOŻE.
ATRYBUTY KOBIECOŚCI NA PRZESTRZENI DZIEJÓW”
Bydgoszcz, 17-18 września 2013

W dniach 17-18 września 2013 r. Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy zaprosił interdyscyplinarne

grono przedstawicieli licznych ośrodków naukowych z Polski i zagranicy do dyskusji nad szeroko ujętą problematyką kobiecą. Z zagranicy w konferencji udział wzięli prelegenci reprezentujący Uniwersytet J.E. Purkyně w Usti nad Labem (Czechy) i Uniwersytet Europejski Viadrina w Niemczech. Konferencja została objęta honorowym patronatem Prezydenta Bydgoszczy Rafała Bruskiego.

Do udziału w konferencji zostali zaproszeni przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych, spośród których ważne miejsce zajmowały pedagogika, psychologia oraz socjologia. Ciekawa tematyka znalazła również zainteresowanie u osób niezwiązanych w sposób bezpośredni ze środowiskiem naukowym, a podejmujących się realizacji różnorodnych celów w przestrzeni zawodowej oraz w działalności charytatywnej na rzecz jakości życia kobiet we współczesnym świecie.

Zakres tematyczny konferencji obejmował referaty poświęcające uwagę zagadnieniom prywatności kobiet oraz ich udziałowi w życiu publicznym w aspekcie historycznym i współczesnym, z jednoczesnym uwypukleniem kontekstu badań *gender* na przestrzeni dziejów. Pośród rozlicznych ścieżek rozważań teoretycznych, prezentacji wyników badań oraz refleksji nad stosowanymi w praktyce rozwiązaniami, na plan pierwszy wysunęły się obszary: *gender* na przestrzeni dziejów, kobieta w przestrzeni prywatnej (żona, matka, córka), kobieta w przestrzeni publicznej (kobieta aktywna, kobieta i władza), kobieta w różnych kulturach i społecznościach, kobieta w kulturze i sztuce, kobieta wykluczona społecznie. Znacząca liczba uczestników konferencji związana była z obszarem badań w dziedzinie historii, w tym historii wychowania, co nadało spotkaniu wydźwięk silnie historyczny. Współczesny wymiar kobiecości oraz problematyka *gender* jako element obecnie toczącej się dyskusji naukowej podejmowane były w znaczącej mniejszości.

Konferencję w pięknej scenerii Auli Copernikanum Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy rozpoczęła sesja plenarna z udziałem czterech prelegentów. Jako pierwszy referat wygłosił prof. zw. dr hab. Włodzimierz Jastrzębski z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, który w sposób interesujący i zwięzły przedstawił obraz życia zachodniopomorskich kobiet na podstawie leksykonu Hugo Rasmusa z 1984 r. Miejsce, rola i problemy ówczesnych kobiet zostały zaprezentowane poprzez ukazanie konkretnych sylwetek wybranych przez prelegenta ze wspomnianego leksykonu.

Następny referat wygłosiła w języku czeskim Doc. PhDr. Michaela Hrubá, Ph. D. z Uniwersytetu J.E. Purkyně w Usti nad Labem. Ułatwieniem dla osób nieznających tego języka była przygotowana w języku polskim prezentacja multimedialna, stanowiąca szczegółową ilustrację wykładu traktującego o kobiecie jako części społeczności miejskiej w XVI wieku. Ciekawym elementem prezentacji była duża liczba pochodzących ze źródeł historycznych kopii obrazów i rycin. Obrazowały one kobiety w aktualnie dla nich dostępnych rolach społecznych, często jako uzupełnienie dla realizowanych przez mężczyzn ważnych zadań oraz pomoc w sprawowaniu przez nich rozmaitych funkcji publicznych. Podjęta przez prelegentkę tematyka została podniesiona ponownie w czasie dyskusji, mającej miejsce bezpośrednio po obradach plenarnych. Jej przebieg oscylował wokół zagadnień specyfiki czeskich i polskich warunków życia oraz aktywności kobiet w szesnastowiecznej przestrzeni społecznej.

Następny referat, pt. „Tylko nie ten gender! Kryterium kulturowej tożsamości płci w warsztacie badawczym historyka”, wygłosiła mgr Julia Kupidura (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Wykład miał wymiar metodologiczny i podejmował tematykę współczesnych problemów w realizacji badań w duchu *gender* w dziedzinie historii wychowania. Autorka uwzględniła w swych szeroko zakrojonych rozważaniach, opartych na bogatym materiale bibliograficznym, różnorodne aspekty obecnej sytuacji badań *gender*. Podkreśliła konteksty społeczno-kulturowe i aspekty stanowiące bezpośredni skutek specyfiki uwarunkowań historycznych w historii polskiej nauki, w tym polskiej pedagogiki.

Najbardziej emocjonujący dla słuchaczy sesji plenarnej był referat wygłoszony przez mgr Joannę Staśkiewicz z Uniwersytetu Europejskiego Viadrina w Niemczech pt. „Kwestia gender w polskim Kościele katolickim”. Prelegentka podjęła trudną problematykę, stanowiącą element aktualnych dyskusji społecznych prowadzonych na różnych polach. Uwypukliła dostrzeżone przez nią błędy w rozumieniu teorii *gender*. Poddała także analizie wybrane dokumenty Kościoła katolickiego, m.in. *Evangelium vitae* Jana Pawła II (1995), poszukując w nich elementów mogących mieć wpływ na zmianę oceny *gender* przez środowisko naukowe wierne nauczaniu Kościoła. Pośród wielu komentarzy do wygłoszonego referatu dominowało jednak zdanie, że przedstawiona przez autorkę konkluzja miała wyraz nazbyt optymistyczny. Dokonując analizy problemu z perspektywy jedynie obserwatora polskiej sceny społecznych przemian, nie w pełni wykazała się znajomością rodzimego kontekstu dyskusji na ten temat.

Sesję plenarną zakończyła dyskusja, a wygłaszanym referatom towarzyszyła wystawa prac artystycznych dwóch malarek związanych z miastem Bydgoszcz: Katarzyny Hojan-Sitkowskiej oraz Darii Maroń-Ptak. Pomimo odmiennej formy wyrazu, obrazy obu artystek podejmowały adekwatną do tytułu konferencji tematykę kobiecości w przestrzeni prywatnej oraz społecznej. Ważnym elementem tej nietypowej dyskusji nad realizacją swojej kobiecości we współczesnym świecie był kontekst macierzyństwa jako procesu oraz punktu zwrotnego w postrzeganiu własnej kobiecości. Organizatorzy zapewnili również możliwość kontynuacji rozważań wywołanych przez doświadczenie obcowania z wytworami twórczości dzięki organizacji spotkania z artystką malarką, absolwentką Vedic Art Kurta Källmana w Szwecji oraz mistrzynią ReiKi K. Hojan-Sitkowską.

Obrady w sesjach tematycznych przedpołudniowych i popołudniowych odbywały się w sposób równoległy, dając możliwość wyboru biernym uczestnikom konferencji. Na część przedpołudniową zaplanowano trzy panele pod hasłami przewodnimi: „Kobieta w przestrzeni prywatnej”, „Kobieta w przestrzeni publicznej – działalność pedagogiczna i wychowawcza”, „Kobieta w różnych kulturach i społecznościach”. Tematyka referatów w tych panelach koncentrowała się na zagadnieniach z zakresu badań historycznych. Referaty zawierały ciekawe i różnorodne analizy ukazujące kobietę w różnych przedziałach historycznych – od średniowiecza do początków XX wieku (1850-1918) w rozmaitych rolach społecznych realizowanych od narodzin po śmierć.

Obrady w godzinach popołudniowych odbyły się w trzech równoległych sesjach tematycznych: „Kobieta w przestrzeni prywatnej”, „Kobieta w przestrzeni publicznej

– kobieta aktywna” oraz „Śmierć i kobieta”. Na uwagę zasłużył referat mgr Agnieszki Małek (Uniwersytet Gdański), która podjęła tematykę przygotowania kobiety do macierzyństwa w świetle poradników dla rodziców z lat 1918-1970. Prelegentka przedstawiła w niezwykle ciekawy sposób zmiany w postrzeganiu roli matki, jej atrybutów, przysługujących jej przywilejów i obowiązków. Wykład był wzbogacony licznymi przykładami i anegdotami pochodzącymi z około 300 zgromadzonych przez autorkę poradników z danego przedziału czasowego. Ciekawy okazał się również referat dr Katarzyny Smyczyńskiej (UKW, Bydgoszcz) pt. „Geografia intymna. Królestwo dziewczynki Iwony Chmielewskiej”, dotyczący tematyki przemiany dziewczynki w kobietę. Temat został przedstawiony w sposób bardzo oryginalny, z zaznaczeniem wielu obszarów funkcjonowania osoby: biologicznego, psychicznego, społecznego. Wykład został oparty na unikatowej pozycji literackiej, tzw. książce obrazkowej, autorstwa koreańskiej artystki. Autorka referatu dokonała szczegółowej analizy treści wizualnej (ilustracje książki) oraz towarzyszącej jej warstwy literackiej (tekst książki) i – co bardzo istotne – umożliwiła słuchaczom zobaczenie oryginału tej nieprzetłumaczonej na język polski książki.

Sesje popołudniowe prezentowały szerszy horyzont myślowy, pozwalający na swobodne przejście od rozważań na gruncie historycznym do analiz współczesnych przemian cywilizacyjnych oraz aktualnie frapujących zagadnień, których punktem wspólnym stała się kobieta.

Drugi dzień obrad zakładał możliwość udziału w jednym z trzech paneli tematycznych: „Kobieta w przestrzeni publicznej – kobieta i władza”, „Kobieta w kulturze i sztuce, między wykluczeniem a przynależnością”, oraz w sesji plenarnej.

Zaznaczenia wymaga panel skupiający ciekawe referaty ukazujące kobietę przez pryzmat kultury i sztuki. Analizom czysto teoretycznym towarzyszył referat dr Dorozy Gorzelany, przedstawicielki Muzeum Narodowego w Krakowie, co nadało obradom wyjątkowy wydźwięk. Treści wykładów obejmowały tematykę prywatnych i społecznych aspektów świata kobiet, tj. świat kobiet malowany ręką mężczyzny – obraz życia kobiet w greckim malarstwie wazowym – dr D. Gorzelany, obraz kobiety w *De regimine principum* Idziego Rzymianina – Witold Brzeziński (UKW), przedstawienia św. Tekli w regionie świętokrzyskim – dr Barbara Gawęcka (UKW). Wykłady dostarczyły możliwości zapoznania się z różnymi sposobami przedstawiania i przekazywania wzorów kobiecości w twórczości malarskiej, w XVII i XVIII-wiecznych modelitewnikach oraz śląskich kronikach klasztornych.

Kończąca konferencję sesja plenarna zakładała prezentację pięciu referatów, z których wygłoszono cztery. Na konferencję nie dotarła dr Dagmara Fleming. Podczas obrad plenarnych w sposób bardziej wyraźny zaznaczyła się tematyka badań *gender*. Pierwszy z wykładów wygłosiła dr hab. Danuta Kowalewska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pt.: „Wnuczki Pandory? O potrzebie badań *gender* w literaturze dawnej”. Analiza dotyczyła teoretycznych kwestii historii badań *gender* w literaturoznawstwie na świecie z niewielkim zaznaczeniem sytuacji w Polsce. Mgr Kamila Kłudkiewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) wygłosiła referat pt. „Czy kolekcja dzieł sztuki mogła być atrybutem kobiecości? Wybrane aspekty kolekcjonerstwa kobiet w II połowie XIX wieku”. Wykład oparty był na bogatej prezentacji zasobów kolekcjonerskich zamożnych kobiet pochodzących z Ame-

ryki i Wielkiej Brytanii żyjących w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku. Referat zaprezentowany przez dr. Tomasza Kawskiego (UKW) dotyczył kobiety w ruchu kibucowym w II Rzeczypospolitej (1918-1939) i traktował głównie o sytuacji kobiet żydowskich w ruchu kibucowskim – ich roli i pozycji – a także ich sytuacji rodzinnej, jako konsekwencji zmiany sposobu życia. Referatem kończącym obrady plenarne było wystąpienie mgr Ady Klimczak (UKW) pt. „Ekofeminizm jako współczesny wariant filozofii ekologii”. Wykład stanowił teoretyczny, ogólny zarys historii ekofeminizmu w filozofii bez uwypuklania tematyki na gruncie polskim.

Uczestnictwo w omówionej konferencji dostarczyło możliwości spojrzenia na problematykę kobiecości z różnych perspektyw, szczególnie z perspektywy badań historycznych.

DAGMARA JABŁOŃSKA
Katedra Pedagogiki Rodziny KUL

KONFERENCJA NAUKOWA
„ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH UCZNIÓW
W GOSPODARCE OPARTEJ NA WIEDZY.
DOŚWIADCZENIA, NAJLEPSZE PRAKTYKI, PERSPEKTYWY”
Lublin, 19 września 2013

Konferencja odbyła się w siedzibie Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Organizatorem konferencji był Wydział Pedagogiki i Psychologii WSEI, a także kierownictwo projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo-zachodniej”. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji jest liderem tego projektu (współpracuje w tym przedsięwzięciu z Dolnośląską Szkołą Wyższą), który jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe w ramach umowy z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Sesję otworzył przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji prof. dr hab. Zbigniew Gaś.

Konferencja podzielona została na dwie części. W pierwszej omówiono działania podjęte w ramach wcześniej wymienionego projektu i ich wyniki. W części drugiej prelegenci odnieśli się ściśle do tematyki kompetencji kluczowych w życiu człowieka, zwłaszcza w życiu młodych ludzi. Na koniec referaty poddano pod dyskusję.